పరమ శివుడు సర్వసృష్టికి మూలకారణుడైన పరబ్రహ్మ స్వరూపి, అనంత శక్తుల సముదాయం. ఆయన సమస్త భూతములకూ అధిపతి, కాలతీతుడు, జగత్ప్రభు, అన్ని స్థితులకూ అధిపతి. అనంతమైన శివతత్వంలో భాగమైన కొన్ని స్వరూపాలను మనం చూద్దాం...!

ॐ

Know little about HIM

దక్షిణామూర్తి – మౌన గురువు

శివుడు పరిపూర్ణ జ్ఞాన స్వరూపి. కానీ, అప్పటికి ప్రపంచం అజ్ఞానాంధకారంలో కూరుకుపోయి ఉంది. సృష్టిలోని సత్యాలు ఎవరికీ తెలియవు. జీవితం, విమోచనం అంటే ఏమిటో కూడా ఎవరికీ అర్థం కాదు. ఈ స్థితిని చూసి, మనుషులకోసం ఓ సత్యదీపంగా మారాలని నిర్ణయించుకొని ఆదిగురు అయ్యాడు. మనిషికి మోక్ష మార్గాన్ని చూపించడానికి **దక్షిణామూర్తి** స్వరూపాన్ని ధరించాడు.

సృష్టికర్త బ్రహ్మ తన మనస్సు నుండి సనత్కుమారులను (సనక, సనందన, సనాతన, సనత్కుమార) సృష్టించారు. వీరికి భౌతిక లోకంతో ఎలాంటి సంబంధం లేదు. జన్మించినప్పుడే వారు సాధన మార్గాన్ని ఎంచుకున్నారు.

"ఈ సృష్టి ఎందుకు?", "ఇదంతా అబద్ధమా? నిజమా?", "చివరికి ఏది మిగులుతుంది?" అన్న ఆలోచనలు వారిని వెంటాడేవి. బ్రహ్మవద్ద సమాధానం లభించలేదు. దేవతల దగ్గర జ్ఞానం తీరలేదు. చివరికి, శివుడే పరబ్రహ్మ సత్యాన్ని బోధించగలవాడు అని తెలుసుకుని ఆయనను వేడుకున్నారు.

శివుడు దక్షిణామూర్తిగా వట వృక్షం కింద ఆసీనుడై ఉన్నాడు. చేతిలో జ్ఞానముద్ర, ముఖంలో సర్వశాంతి. సనత్కుమారులు ఆయన చరణాల వద్ద, “ఓ పరమాత్మా! మేము ఎక్కడి నుండి వచ్చాము? మేము ఎవరు? మేము చివరికి ఎక్కడ కలిసిపోతాం?” అని ప్రశ్నలు సంధించారు.

Know little about HIM

Know little about HIM

శివుడు సమాధానం చెప్పలేదు. ఏకాగ్రంగా ఆయన వైపు చూశారు. ఒక క్షణం.. రెండు క్షణాలు.. సమాధానం రాలేదు. కానీ.. అంతలోనే...వారి హృదయంలోని సందేహాలు తొలగిపోయాయి. వారికి అంతిమ సత్యం అనుభూతి అయింది. అక్కడ మాటల అవసరం లేదు.

మౌనమే ఉపదేశం! శబ్దం తాత్కాలిక జ్ఞానం ఇస్తుంది. కానీ, శక్తిపాతం ద్వారా తక్కువ క్షణాల్లోనే, మౌనంతోనే, శివుడు వారికి మోక్ష మార్గాన్ని చూపించాడు.

ఇది గురుత్వ తత్వం – సత్యాన్ని అనుభూతి పరచడం.

దక్షిణా దిశ – మోక్ష మార్గం

దక్షిణా దిశ అంటే యమధర్మరాజు దిశ – అంటే మరణాన్ని సూచించే మార్గం. కానీ, శివుడు దక్షిణ దిశను చూస్తూ ఉండటం వేరే అర్థాన్ని ఇస్తుంది. అది భయంకరమైన మృతిని అధిగమించి, మోక్షాన్ని పొందే దారి అని సూచిస్తుంది. అందుకే దక్షిణామూర్తి ఉపాసన అంటే భయాలను పారదోలడం, ఆత్మసాక్షాత్కారాన్ని పొందడం.

దక్షిణామూర్తి – సారాంశం

1. శివుడు ఆదిగురు – ఆయన మౌనంతోనే సత్యాన్ని బోధించగలడు.
2. జ్ఞానం అంటే మాటలు కాదు – అది అనుభవం.
3. దక్షిణామూర్తిని ఉపాసించేవాడు మోక్ష మార్గంలో ముందుకు సాగుతాడు.
4. భయం, అజ్ఞానం పోయి సత్యాన్ని గ్రహించే శక్తిని ఆయన ప్రసాదిస్తాడు.

ఇలా శివుడు, గురువుగా మారి, ఈశ్వరత్వాన్ని అందరికీ బోధించాడు.

ఇది గురుత్వ తత్వం, మౌనోపదేశం, దక్షిణామూర్తి వైభవం!

ॐ

Know little about HIM

శివ యజుర్ మంత్రం: కర్పూర గౌరం కరుణావతారం,సంసారసారం భుజగేంద్రహారం | సదావసంతం హృదయారవిందే, భవం భవానీసహితం నమామి ||

ఆదియోగి – తొలి యోగేశ్వరుడు

శివుడు సనత్కుమారులకు మౌనోపదేశం ద్వారా పరబ్రహ్మ తత్వాన్ని బోధించాడు. అయితే, ఈ లోకంలో ఉన్న సాధారణ మనుషులకు అర్థమయ్యేలా ఒక సాధనా మార్గం, ఒక పద్ధతి అవసరమైంది. అజ్ఞానం తొలగి ఆత్మసాక్షాత్కారం సాధించాలంటే శ్రమ, సాధన, నియమం తప్పనిసరి. అందుకే శివుడు "ఆదియోగి" గా అవతరించాడు.

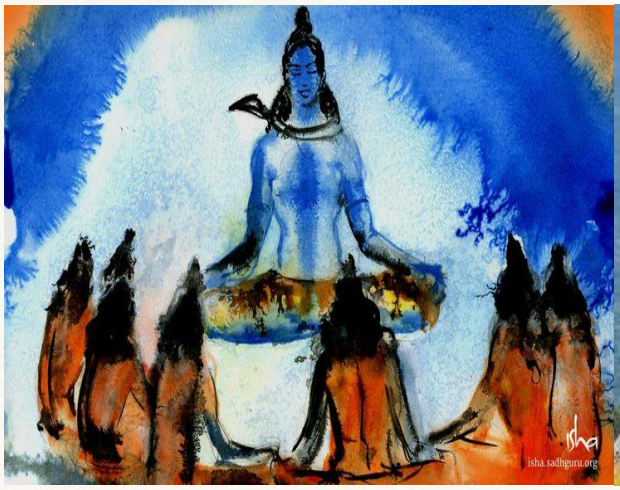

సప్త రుషులు – మార్గం కోసం తపస్సు :

సప్త రుషులు (అత్రి, భృగు, వశిష్ఠ, అంగీరస, పులస్త్య, పులహ, క్రతు) ఈ లోకంలో ఉన్న ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానాన్వేషకులు. వారు పరమసత్యాన్ని తెలుసుకోవాలనే తపనతో యుగయుగాల తపస్సు చేసారు. కానీ, శరీరాన్ని, మనస్సును నియంత్రించకపోతే ఆ జ్ఞానం పొందడం అసాధ్యం. భక్తి ఉంది.. తపస్సు ఉంది.. కానీ మార్గం తెలియదు. వారి తపస్సును చూశాక శివుడు వారిపై అనుగ్ర హించి, "ఆదియోగి" గా మారి, హిమాలయాల్లోని మహాతపోభూమి కైలాసం వద్ద తొలిసారి యోగాన్ని ఉపదేశించాడు.

1. **ఆసనాలు** – శరీరాన్ని నియంత్రించే విద్య 2. **ప్రాణాయామం** – శ్వాస ద్వారా ప్రాణశక్తిని నియంత్రించడం 3. **ధ్యానం** – మనస్సును శుద్ధి చేసుకొని పరబ్రహ్మలో లయమవ్వడం 4. **నియమాలు** – రోజువారి జీవనశైలిని నియంత్రించుకోవడం.

ఇది కేవలం శరీర సాధన కాదు – ఆత్మసాక్షాత్కార మార్గం! శివుని దగ్గర శిక్షణ పొందిన సప్త రుషులు, ఈ జ్ఞానాన్ని ప్రపంచంలోని వివిధ ప్రాంతాలకు వ్యాప్తి చేశారు. ఈ విధంగా యోగ విజ్ఞానం ప్రాచీన కాలం నుండి పరంపరగా పంచబడింది. ఈ విధంగా శివుడు – ఆదియోగి, పరబ్రహ్మ తత్వాన్ని బోధించిన తొలి గురువు!

మహా మృత్యుంజయ మంత్రం: ఓం త్రయంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టి వర్ధనం | ఉర్వారుకమివ బంధనాన్ మృత్యోర్ ముక్షీయ మామృతాత్ ||

నటరాజ – శివుడి బ్రహ్మాండ నాట్యం

సృష్టి, స్థితి, లయం అనే మూడు ప్రక్రియలు వేరు వేరు కావు. ఇవి సాగే ఒక నిరంతర నాట్యం లాంటి ప్రక్రియ. ఈ మహత్తర సత్యాన్ని బోధించేందుకు శివుడు తన ఆనంద తాండవాన్ని ప్రదర్శించాడు. ఈ తాండవం కేవలం కళారూపం కాదు – ఈ బ్రహ్మాండాన్ని నడిపే శక్తి! చిదంబరం – ఇది కేవలం ఒక స్థలం కాదు. ఇది ఆధ్యాత్మిక చైతన్యానికి కేంద్రబిందువు, అక్కడే శివుడు తన నాటరాజ రూపాన్ని ధరించి తాండవం చేశాడు.

దారుకవనంలో ఉన్న ఋషులు శక్తిమంతమైన తపస్వులు. అయితే, వారి తపస్సు వారికి గర్వాన్ని తెచ్చింది. "విధులను నియంత్రించగలం.. దేవతలను కూడా వశపరచగలం" అనే అహంకారం పెంచుకున్నారు. తపస్సు, యాగయజ్ఞాలు చేస్తే పరబ్రహ్మ జ్ఞానం పొందగలం అని వారు భావించారు. ఈ భ్రమను తొలగించేందుకు శివుడు ఒక మట్టికొట్టే (విప్రవేషి) రూపంలో వారికి దర్శనమిచ్చాడు. ఋషులు ఆగ్రహించి శివునిపై మాయా శక్తులను ప్రయోగించారు.

వారు పంపిన పులిని శివుడు చంపి దాని చర్మాన్ని ఒడుపుకున్నాడు, నాగాన్ని ఆభరణంగా ధరించాడు, అపస్మార అనే మాయా అసురుణ్ణి తన కాలి కింద నలిపేశాడు, అంతటితో ఆగకుండా శివుడు తన తాండవ నృత్యాన్ని మొదలు పెట్టాడు. ఆ నాట్యం మామూలు నాట్యం కాదు – అంతటినీ కదిలించే శక్తి!

నటరాజ స్వరూప గూఢార్థం: “**తాండవం**” – సృష్టి, స్థితి, లయం అనే నిరంతర చక్రాన్ని సూచిస్తుంది. “**డమరువు**” – సృష్టికి మూలం అయిన ప్రణవ నాదం (ఓం) ని సూచిస్తుంది. “**అగ్ని**” – నాశనం, ఒక కొత్త

మహా మృత్యుంజయ మంత్రం: ఓం త్రయంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టి వర్ధనం | ఉర్వారుకమివ బంధనాన్ మృత్యోర్ ముక్షీయ మామృతాత్ ||

మొదలుకు మార్గం సుగమం చేయడం. **"అభయ ముద్ర"** – భక్తులకు కరుణ, పరిరక్షణ, మోక్ష మార్గం చూపుతుంది. **"అపస్మార అసురుడు"** – అజ్ఞానం, అహంకారం అనే మాయలను సూచిస్తుంది. **"ప్రభామండలం"** – కాల చక్రం, బ్రహ్మాండ శక్తి ను సూచిస్తుంది.

నటరాజు – భౌతిక శాస్త్ర సంబంధం: శివుని తాండవం, క్వాంటం భౌతిక శాస్త్రంలో "సబ్ అటామిక్ పార్టికల్స్" నడకను పోలి ఉంటుంది! స్విట్జర్లాండ్‌లోని CERN లాబొరేటరీ వద్ద నటరాజుని విగ్రహాన్ని ప్రతిష్టించారు. అది సూచించేది ఒక్కటే – అణువుల స్థాయిలో కూడా శివుని తాండవమే నడుస్తోంది అని!

ఇలా శివుడు తన తాండవం ద్వారా విశ్వ రహస్యాలను తెలియజేశాడు!

లింగోద్భవ – అనంత శివ తత్త్వం:

ఈ విశ్వం అపారమైనది, అనంతమైనది, మన శక్తికి అందని ఒక గొప్ప రహస్యం. ఈ నిత్య సత్యాన్ని తెలియజేయడానికి, శివుడు అంతులేని జ్యోతి స్తంభం గా అవతరించాడు. ఇది శివుని పరమ తత్త్వాన్ని తెలియజేస్తుంది.

Know little about HIM

మహా మృత్యుంజయ మంత్రం: ఓం త్రయంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టి వర్ధనం | ఉర్వారుకమివ బంధనాన్ మృత్యోర్ ముక్షీయ మామృతాత్ ||

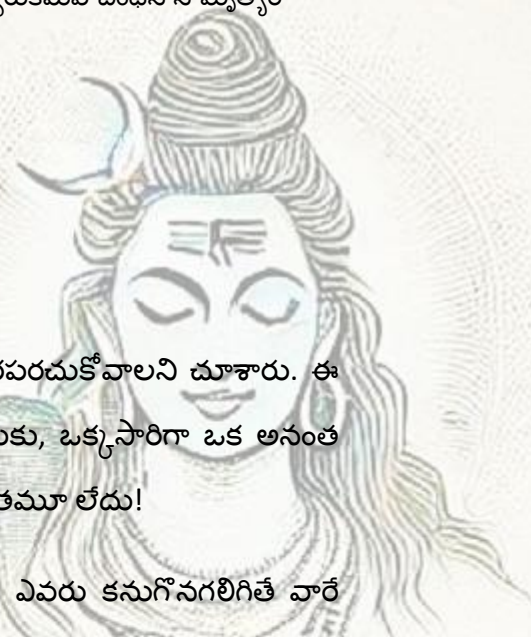

విష్ణు, బ్రహ్మ – ఎవరు గొప్ప?

ఒకసారి బ్రహ్మదేవుడు, విష్ణుదేవుడు గొప్పతనంపై వాదనకు దిగారు.

"నేనే సృష్టికర్త!", "నేనే భరణకర్త!" అంటూ ఇద్దరూ తమ గొప్పతనాన్ని స్థిరపరచుకోవాలని చూశారు. ఈ వాదన బ్రహ్మాండం అంతా కంపించేలా చేసింది. ఈ వివాదానికి తెరదించేందుకు, ఒక్కసారిగా ఒక అనంత అగ్ని స్థంభం ఉద్భవించింది. దాని అర్థం "ఈ విశ్వానికి ఏ ఆదియూ లేదు, అంతమూ లేదు!

ఆ సమయంలో "ఈ అగ్ని స్థంభానికి పై భాగం గానీ, అడుగు భాగం గానీ ఎవరు కనుగొనగలిగితే వారే గొప్పవారు!" అని ఓ దివ్య శబ్దం వినిపించింది. వెంటనే బ్రహ్మదేవుడు హంస రూపంలో పైకి ఎగిరాడు, తాను శివుని శిరస్సుకు చేరుకుంటానని భావించాడు! విష్ణువు వరాహ (పంది) రూపం ధరించి లోకాలకి దిగాడు – "నాకు భూమి అంతరాళాలకే చేరుకోగల శక్తి ఉంది" అని అనుకున్నాడు. ఇద్దరూ ఏళ్ల తరబడి శోధించారు – కానీ ఆ స్థంభానికి మొదలు, ముగింపు కనబడలేదు! ఒకానొక సమయంలో విష్ణు గర్వాన్ని వదిలి – "శివుడు అనంతుడు!" అని ఒప్పుకున్నాడు. అయితే, బ్రహ్మదేవుడు అలా ఒప్పుకోలేదు! అతను ఓ తామర పువ్వును తీసుకుని – "ఇది నాకు పై నుంచి దొరికింది" అని అబద్ధం చెప్పాడు! బ్రహ్మదేవుడి అబద్ధాన్ని చూసిన శివుడు ఆ అగ్ని స్థంభం నుంచి ప్రత్యక్షమై, అహంకారానికి పరబ్రహ్మ తత్త్వం చేరువ కాదు – అది కేవలం భక్తితో, నమ్రతతోనే తెలుసుకోవచ్చు అని తెలియచేసాడు.

ఆ అనంత అగ్ని స్థంభమే "శివలింగం" గా కొలువై ఉంది. ఇది ఏ రూపమూ కాదు – ఇది అనంతమైన సత్యాన్ని సూచించే ఓ శిలా స్వరూపం!

ఇలా శివుడు తన లింగోద్భవ రూపంతో, ఈ బ్రహ్మాండానికి అనంతత్వం ఉన్నదని తెలియజేశాడు.

ॐ

Know little about HIM

అర్ధనారీశ్వర – శివ, శక్తుల ఏకత్వం:

సృష్టి రెండు మూలశక్తుల ఆధారంగా నడుస్తుంది –

1. శివుడు – పరిశుద్ధ చైతన్యం, ఆత్మతత్త్వం, నిశ్శబ్ద గమనమంతటి శూన్యం.
2. శక్తి – దివ్య శక్తి, సృష్టికి ఊపిరి, చలనాన్ని కలిగించే చైతన్యము.

ఈ రెండూ వేరుగా కాదు – ఒకరికి మరొకరు ఆవలంబనం, పరిపూర్ణత!

ఈ లోకానికి ఈ మహాతత్త్వాన్ని తెలియజేయడానికి, శివుడు అర్ధనారీశ్వర రూపం ధరించాడు. అందులో ఆయన శరీరం అర్ధ భాగం పురుష స్వరూపంగా, మరొక అర్ధం స్త్రీ స్వరూపంగా కనిపిస్తాడు.

ఒకరోజు పార్వతీదేవి తన భక్తితో శివుని దర్శించి ఇలా అర్థించుకుంది – "ప్రభూ! నేను నీ భార్యను మాత్రమే కాదు – నీలో పూర్తిగా కలిసి పోయే భాగమవ్వాలి!" పార్వతీదేవి శివుని నుంచి పూర్తిగా వేరుపడలేనని, తన ఉనికి శివునితో సమైక్యమై ఉండాలని కోరింది. ఆమె ఆత్మీయ కోరికను తృప్తిపరచేందుకు, శివుడు తన శరీరాన్ని అర్ధ నారీ, అర్ధ పురుషంగా మార్చుకున్నాడు!

శివుడు – నిశ్చలమైన పరమ తత్త్వం, ఆలోచన, స్థితప్రజ్ఞత

శక్తి – చలన శక్తి, సృష్టి, అభివృద్ధి, ప్రకృతి.

ఈ రెండూ కలిసే సమస్త జగత్తు నడుస్తుంది.

మహాకాల – కాలానికి అతీతుడైన పరబ్రహ్మం

ఈ జగత్తు కాలచక్రం ఆధారంగా నడుస్తుంది. కాలం అంటే ఏమిటి?

1. జననం (Birth) 2. వృద్ధి (Growth) 3.క్షయం (Decay) 4.మరణం (Death)
ప్రతి జీవి ఈ చక్రంలోనే బ్రతుకుతుంది. కానీ శివుడు – ఈ కాలానికి అతీతుడు, కాలాన్ని కూడా నిర్వీర్యం చేసే తత్వం! అందుకే ఆయన "మహాకాల", కాలానికి కూడా ఆది అంతం చూపే పరమశక్తి!

ఒక రోజు భైరవ రూపంలో ఉన్న శివుడు, కాల తత్వాన్ని నిర్వచించేందుకు మహాకాల రూపం ప్రదర్శించాడు. ప్రపంచం పుట్టినప్పటి నుండి కాలచక్రం నిరంతరం ముందుకు సాగుతూ ఉంటుంది.

1. కాలం ఎదిగినంతగా సృష్టి ముందుకు వెళ్తుంది.
2. కాలం నశించినప్పుడు సమస్త సృష్టి తన మూలస్వరూపంలోకి వెళ్ళిపోతుంది.
అయితే, కాలానికే అంతం చేసే శక్తి ఎవరిదీ? :- కాలాన్ని కూడా కంట్రోల్ చేయగలిగిన శక్తి ఒక్క శివునిదే!

కాలం అన్నది మన ఊహలో ఉన్నది మాత్రమే. అయితే కాలానికి ఆది అంతం ఏమిటి? కాలాన్ని నశింపజేసే శక్తి ఎవరిదీ? :- అది మహాకాలుడి స్వరూపమే! **కాలం కూడా శివుని ముందు తలొంచాలి! అందుకే మహాకాలుడే అంతిమ సత్యం, పరబ్రహ్మం, లయకారకుడు!**

శివుని మహాకాల రూపం నల్ల రంగులో ఉండటానికి అర్థం:
సృష్టి అంతం అయిన తర్వాత, సమస్త జగత్తు శూన్యంలో విలీనమవుతుంది. నలుపు అంటే వెలుతురుని పూర్తిగా గ్రహించే రంగు – మహాకాలుడు కూడా సమస్త విశ్వాన్ని తనలో కలిపేసుకుంటాడు.

భైరవ – కాల ధర్మ రక్షకుడు

భైరవుడు – ఒక భయంకరమైన రూపం, కానీ అది వ్యర్థ విధ్వంసం కాదు. అది అజ్ఞానాన్ని, అహంకారాన్ని, అధర్మాన్ని నాశనం చేసే పరమశక్తి మరియు ధర్మాన్ని కాపాడే రక్షకుడు!

భైరవుని అవతరణ:

ఒకసారి సృష్టికర్త బ్రహ్మ దేవుడు తాను సర్వాధికుడనని గర్వం తెచ్చుకున్నాడు. విష్ణువు, శివుడు తక్కువ అని భావించసాగాడు. "నా సృష్టి లేకుండా దేవతలే ఉండగలారా?" అని అతడు గర్వంగా చెప్పాడు. "శివుడు కేవలం విరక్తుడు, విష్ణువు కేవలం పరిపాలకుడు, కాని నేను సృష్టికర్త!" అని తాను మిగతా దేవతల కంటే గొప్పవాడినని ప్రకటించాడు. దానికి శివుడు బదులిస్తూ:

"సర్వం బ్రహ్మమే" అనేది నిజం, కానీ "నా బ్రహ్మమే సర్వం" అనుకోవడం అహంకారం! అహంకారం ధర్మాన్ని క్షీణించగలదు, దీన్ని నేనే అణచాలి అని, అప్పుడు శివుడు భైరవ రూపం ధరించాడు.

ఈ రూపం అగ్నిమయం! కాల భైరవుడు – మహాత్ములకే భయం కలిగించే రూపం! భైరవుడు తన త్రిశూలాన్ని భీకరంగా పైకెత్తి, బ్రహ్మడి అయిదో తలను తెగగొట్టాడు! బ్రహ్మడికి అప్పుడే తన అహంకారం ఎక్కడో మాయమైంది! అప్పుడు బ్రహ్మ దేవుడు శివుని శరణు వేడుతూ, తన తప్పును అంగీకరించాడు! అప్పుడు శివుడు ధర్మమే పరమాధికం, అహంకారం నశించాలి అనే సందేశాన్ని ఇచ్చాడు.

భైరవుని బ్రహ్మహత్యా దోషం: బ్రహ్మడి తల త్రిశూలంపై ఉండటం వల్ల భైరవునికి బ్రహ్మహత్యా దోషం కలిగింది. దీన్ని తీర్చుకోవడానికి ఆయన భిక్షాటనగా మారి బ్రహ్మహత్యా పాపాన్ని క్షమించమని

యాచించసాగాడు. ఎన్నో యుగాలపాటు అలా తిరుగుతూ చివరకు కాశి (వారణాసి) చేరుకున్నాడు. కాశి పంచకోస తీర్థంలో అతని పాపం శివదృష్టిలో శుద్ధి అయింది.

ఇది మనకు ఏం చెబుతోంది?

1. ధర్మాన్ని రక్షించే శక్తి కికుడా ఒక నియమం ఉంది!
2. ఎవరి శక్తి ఎంతటిదైనా, సత్యానికి తలొగ్గాలి!
3. భయంకరమైన విధ్వంసం కూడా ధర్మానుసారం ఉండాలి!

కాశీకి రక్షకుడైన భైరవుడు:

శివుడు కాశిని భైరవుని రక్షణకు అప్పగించాడు. అప్పటినుంచి భైరవుడు కాశీ క్షేత్రపాలకుడిగా మారాడు. కాశీకి వెళ్లినవారు భైరవుణ్ణి ప్రార్థిస్తే, జనన మరణ చక్రం నుండి విముక్తి పొందుతారు అని నమ్మకం. ఆయన అనుగ్రహం లభించినవారు భయాన్ని దాటి, జ్ఞానాన్ని పొందుతారు!

భైరవుడు అనగానే మనకు భయంకరమైన రూపం కనిపిస్తుంది. కానీ, భైరవుడు భయం కలిగించేవాడు కాదు, భయాన్ని తొలగించేవాడు! భయం అంటే అజ్ఞానం – భైరవుడు అజ్ఞానాన్ని నాశనం చేస్తాడు!

భైరవుని అనుసరించినవారు భయాన్ని అధిగమిస్తారు. భైరవుని తత్వం – సత్యం నిలబెట్టడానికి ధర్మాన్ని కాపాడటమే!

శివుని భయంకరమైన రూపమే భైరవుడు, కాని ఆ భయం అసలు భయం కాదు – అది అవగాహన, జ్ఞానం!

వీరభద్ర – ధర్మం కోసం యోధుడైన శివుడు:

అహంకారాన్ని, అన్యాయాన్ని ఓర్పుతో చూస్తూ ఉండటం శివ తత్వం కాదు. అధర్మం పరాకాష్టకు చేరినపుడు, శివుడు యోధుడిగా మారి దాన్ని సమూలంగా తొలగిస్తాడు. శాంతంగా ధ్యానం చేసేవాడు కోపంగా మారినపుడు, ఆ కోపం సృష్టిని సంరక్షించే శక్తిగా మారుతుంది. ఈ శక్తికి రూపమే "వీరభద్రుడు".

వీరభద్రుని అవతరణ – దక్షుడి అహంకారాన్ని అణచిన శక్తి:

దక్ష ప్రజాపతి – ఒక గొప్ప రాజు, శివుని భార్య అయిన సతీ దేవి తండ్రి. అయితే దక్షుడు ఎప్పుడు శివుణ్ణి నిందిస్తూ, తక్కువ చేసి మాట్లాడేవాడు. శివుడు తనకు సమానుడు కాదని భావించి, దక్షుడు నిర్వహించిన యాగానికి శివుడిని ఆహ్వానించలేదు. తన తండ్రి చేసిన అవమానం చూసి సతీ దేవి తీవ్ర ఆవేదనతో యాగ కుండలో తనను తాను అర్పించుకుంది. శివుడు ఈ వార్త విని భయంకరమైన కోపంతో తన జటాలో నుండి ఒక జటను తెంచి నేలపై విసిరాడు. ఆ కేశరేఖ నుండి జన్మించిన మహాయోధుడే – వీరభద్రుడు.

వీరభద్రుడు ఆకాశాన్ని తాకేలా పెరిగాడు! అతని చూపు అగ్నిలా మండింది, శత్రువుల గుండెల్లో భయం నింపింది! అతని చేతిలో ఖడ్గం మెరుపులా కాంతిచూసింది! అతనితో పాటు భద్రకాళి, భూతగణాలు, రాక్షస గణాలు ధ్వంసం కోసం సిద్ధమయ్యారు! వీరభద్రుడు దక్షుని యజ్ఞశాలకు చొచ్చుకెళ్లి, యజ్ఞాన్ని తుడిచిపెట్టాడు. దేవతలు, ఋషులు, యజ్ఞాన్ని కాపాడేందుకు ప్రయత్నించారు, కానీ వీరభద్రుని మహాశక్తికి ఎవ్వరూ ఎదురు నిలవలేకపోయారు. చివరికి వీరభద్రుడు దక్షుని తల ఛేదించాడు!

శివుడు – కోపానికి మూలం, క్షమాపణకు కారకం!

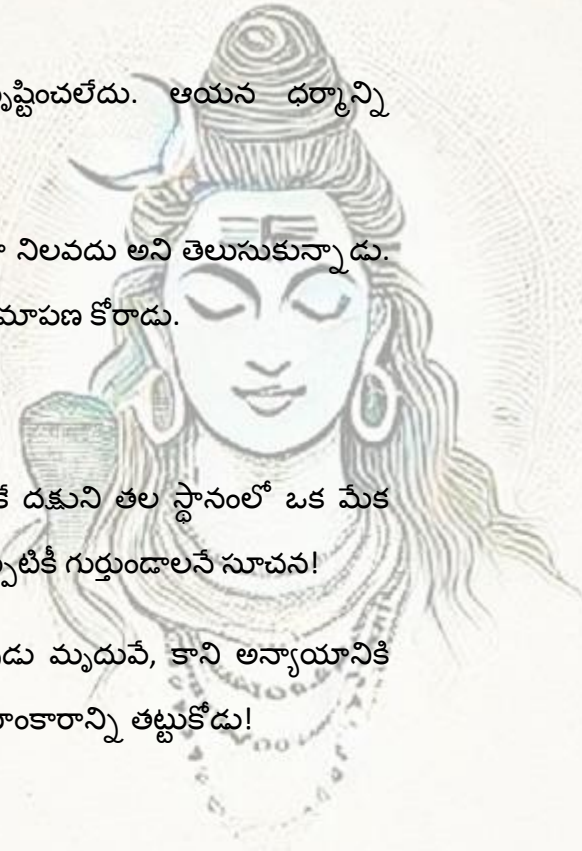

- ❖ శివుడు కేవలం వినాశనం చేయడానికి వీరభద్రుడిని సృష్టించలేదు. ఆయన ధర్మాన్ని స్థాపించడానికి ఈ రూపాన్ని అవిష్కరించాడు!

దక్షుడు తన తప్పును గ్రహించాడు. అహంకారానికి ఎంతటి శక్తి అయినా నిలవదు అని తెలుసుకున్నాడు. శివుని నిరసించడమే తన తప్పు అని అర్థం చేసుకుని, దక్షుడు శివుని క్షమాపణ కోరాడు.

శివుడు అప్పుడు ఏమిచేశాడు?

శివుడు అహంకారాన్ని నాశనం చేస్తాడు, కాని ఆత్మను కాదు. అందుకే దక్షుని తల స్థానంలో ఒక మేక తలను పెట్టి అతనికి జీవం ప్రసాదించాడు. ఇది అతని గత అహంకారం ఎప్పటికీ గుర్తుండాలనే సూచన!

శివుడు ప్రేమే, కాని ధర్మాన్ని కాపాడేందుకు రౌద్రరూపం కూడా! శివుడు మృదువే, కాని అన్యాయానికి భయంకరమైన యోధుడు కూడా! శివుడు క్షమించే స్వభావమే, కాని అహంకారాన్ని తట్టుకోడు!

వీరభద్రుడు మనకు నేర్పే పాఠం –

1. అహంకారం కలిగి ఉంటే వినాశనం తప్పదు!
2. అన్యాయాన్ని సహించటం కూడా పాపమే!
3. ధర్మాన్ని కాపాడటానికి అవసరమైనప్పుడు యోధుడిగా మారడం శివ తత్వం!

నీలకంఠుడు – విశ్వాన్ని రక్షించిన శివుడు:

ప్రపంచాన్ని రక్షించేందుకు తనను తాను అర్పించుకోవడమే శివ తత్వం! శివుడు మృత్యువు మరియు రక్షకుడూ! శివుడు త్యాగం స్వరూపుడు, కష్టం వచ్చినప్పుడు ముందుగా నిలిచే సాహసి! ఈ సాహసానికి రూపమే – "నీలకంఠుడు". దేవతలు మరియు అసురులు అమృతాన్ని పొందేందుకు క్షీరసాగరాన్ని మథించారు. మొదట చాలా విలువైన వస్తువులు వెలువడ్డాయి – కామధేను, కల్పవృక్షం, లక్ష్మీ దేవి, వరుణి. అయితే ఆఖరికి అమృతం కాకుండా భయంకరమైన హాలాహలం (విషం) బయటకు వచ్చింది. హాలాహలం అతి విషపూరితమైనది, దాని ధాటికి లోకాలు దహించిపోవడం మొదలైంది. దేవతలు, అసురులు ఎవరూ దాన్ని ఎదుర్కోలేక భయంతో పరుగులు తీశారు!

ప్రపంచాన్ని కాపాడే శక్తి ఎవరు? దీనికి పరిష్కారం చెప్పగల దైవం ఎవరు? అందరికీ ఒకటే జ్ఞాపకం – శివుడు!

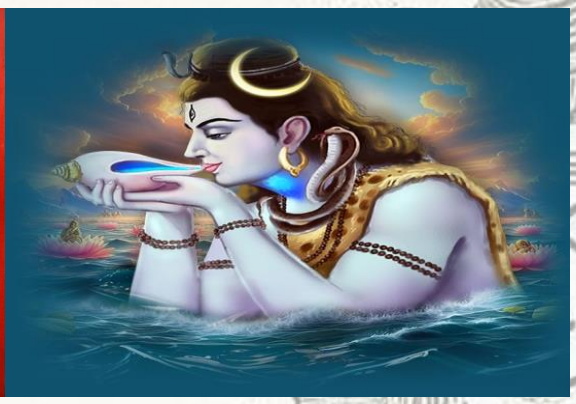

శివుడు – విషాన్ని పానించిన త్యాగమూర్తి:

దేవతలు శివుని వద్దకు వెళ్లి ప్రపంచాన్ని రక్షించమని వేడుకున్నారు. శివుడు ఎలాంటి సందేహం లేకుండా సరే! అని విషాన్ని మ్రింగేసాడు. ఆ విషం శివుడి గొంతులో నిలిచి, అతని కంఠం నీలంగా మారిపోయింది. అప్పుడు అందరూ భయపడ్డారు – శివుని ఏమవుతాడు అని? అక్కడే పార్వతీదేవి తన భర్తను రక్షించేందుకు ముందుకొచ్చింది. పార్వతీ మాత నీలకంఠుడిని ఎలా రక్షించింది? విషం శివుని శరీరం మొత్తం వ్యాపించకుండా, పార్వతీదేవి అతని కంఠాన్ని హత్తుకొని అదిమిపెట్టింది. దాంతో ఆ విషం గొంతులోనే నిలిచి పోయింది, కానీ శివుని ప్రభావం తగ్గలేదు. ఈ విధంగా శివుడు విశ్వాన్ని కాపాడినాడు, కానీ తనకు కలిగే బాధను నిర్లక్ష్యం చేశాడు.

నీలకంఠ తత్వం – త్యాగం, సహనం, రక్షణ:

నీలకంఠుడు అంటే త్యాగానికి ప్రతీకం! నీలకంఠుడు అంటే సమస్త లోకాలను రక్షించేందుకు తనను తాను అర్పించుకున్న దేవుడు! నీలకంఠుడు అంటే బాధ భరించగల శక్తి, కానీ లోకానికి హితాన్ని అందించే దివ్య దృష్టి!

శివుడు హాలాహలాన్ని మింగాడు – ఈ ఘటన మనకు ఏం నేర్పుతుంది?

- ఎప్పుడూ మిగిలినవాళ్ల కోసం త్యాగం చేసేవాడు గొప్పవాడు!
- కష్టాల్ని భరించగలిగేవాడే నిజమైన శక్తిమంతుడు!
- లోక హితమే నిజమైన ధర్మం!

పంచబ్రహ్మ శివ & పంచభూత లింగాలు – శివుని విశ్వరూపం

పంచబ్రహ్మ అనగా ఐదు ముఖములు కలిగిన శివుడు! ప్రపంచాన్ని పుట్టించేది, పోషించేది, మార్పు తేవడం, మాయను అర్థం చేసుకోవడం, మోక్షాన్ని ప్రసాదించడం – ఈ ఐదు శక్తులు శివుని ఐదు ముఖాలుగా కొలువై ఉన్నాయి. అవి:

1. సద్యోజాత (సృష్టికర్త) – సృష్టి ఆరంభాన్ని తెలియజేసే శక్తి.
2. వామదేవ (పోషకుడు) – జగత్తును రక్షించే శక్తి.
3. అఘోర (మార్పును కలిగించే శక్తి) – అజ్ఞానాన్ని తొలగించేందుకు మార్పు తీసుకువచ్చే శక్తి.
4. తత్పురుష (తిరోభావం) – లోకంలో జరిగే మార్పులను తన లోపల దాచుకునే శక్తి.
5. ఈశాన (అనుగ్రహం) – పరమోన్నత ముక్తి ప్రసాదించే శక్తి.

ఈ ఐదు శక్తుల కలయికే జగత్తు! పంచబ్రహ్మం లేకపోతే ఈ భౌతిక ప్రపంచమే లేదు!

పంచభూతాలు – భూమిని నడిపించే శివుని ఐదు మూల తత్వాలు: ప్రపంచాన్ని ఐదు మూలభూతాలు (పంచభూతాలు) కలిపి నిర్మించాయి. ఈ ఐదు భూతాలు శివుని విభూతులే! భూమి, నీరు, అగ్ని, వాయువు, ఆకాశం – ఇవే సృష్టి ప్రాణతత్వాలు!

పంచభూత లింగాలు – శివుని ఐదు మూల రూపాలు:

- భూమి (పృథ్వి) – ఏకాంబరేశ్వర, కంచీపురం: భూమి అంటే భౌతిక జీవితం, దేహం, జీవించేందుకు అవసరమైన మౌలికమైన ఆధారం! ఈ శక్తిని కొలుచుకునే దేవాలయం కంచీపురంలోని ఏకాంబరేశ్వర ఆలయం.

Know little about HIM

- నీరు – జంబుకేశ్వర, తిరువానైకావల్: నీరు అంటే శుద్ధి, ప్రక్షాళన, మనస్సును శాంతం చేసే శక్తి! ఈ శక్తి తిరువానైకావల్ లోని జంబుకేశ్వర ఆలయంలో కొలువై ఉంది.
- అగ్ని – అరుణాచలేశ్వర, తిరువన్నామలై: అగ్ని అంటే మార్పు, మార్పే పురోగమనం! తిరువన్నామలై లోని అగ్ని లింగం ఈ శక్తిని ప్రతిబింబిస్తుంది.
- వాయువు – కాళహస్తీశ్వర, శ్రీకాళహస్తి: శ్వాస తీసుకునే శక్తే వాయువు, జీవం అంటే శ్వాస! శ్రీకాళహస్తి లోని వాయు లింగం ఈ జీవోపాధాన శక్తిని తెలుపుతుంది.
- ఆకాశం – చిదంబరం నటరాజ, చిదంబరం: ఆకాశం అంటే నిరాకార పరబ్రహ్మ తత్వం, ఆకాశం లేని చోట జీవితం ఉండదు. ఈ శక్తిని ప్రతిబింబించే క్షేత్రం చిదంబరంలోని నటరాజ దేవాలయం.

పంచబ్రహ్మం లేకపోతే జగత్తే లేదు! పంచభూతాలు లేకపోతే జీవితం లేదు! ఈ రెండూ శివుడే! "ఓం నమః శివాయ" అనగానే ఈ ఐదు శక్తులు మనలో ఉత్తేజం నింపుతాయి!

ॐ

Know little about HIM

హరిహర – శివ విష్ణువుల ఏకత్వ రూపం

శివుడు - సృష్టిని లయానికి తీసుకెళ్లే తత్త్వం! విష్ణువు - సృష్టిని పోషించే పరబ్రహ్మ తత్త్వం! ఒకరు వినాశనం, మరొకరు పరిరక్షణ – ఇద్దరూ విభిన్న శక్తులా? అయితే ఎందుకు ఈ విశ్వాన్ని ఇద్దరూ కలసి నడిపిస్తున్నారు? ఎందుకంటే, శివుడు మరియు విష్ణువు ఇద్దరూ వేరువేరు కాదు – వారు పరబ్రహ్మ స్వరూపమే.

ఒకసారి మునులు, దేవతలు మహాదేవుడే పరబ్రహ్మమా? లేక శ్రీమహావిష్ణువా? అనే వివాదంలో పడ్డారు. ఆ వివాదానికి ముగింపు చెప్పడానికి, శివుడు మరియు విష్ణువు ఒకే రూపంలో మిళితమై 'హరిహర' రూపంగా ప్రత్యక్షమయ్యారు. హరిహర స్వరూపం లో ఒక భాగం శివుడి తేజస్సును, మరొక భాగం విష్ణువు మాంగల్య శక్తిని కలిగి ఉంది. ఇద్దరూ పరబ్రహ్మ తత్త్వానికి ప్రతీకలు!

శివుడు నాశనం చేస్తాడు, కానీ ఆ నాశనం వల్లే కొత్త సృష్టి ఆవిర్భవిస్తుంది. విష్ణువు సృష్టిని రక్షిస్తాడు, కానీ ఆ రక్షణ మార్పుకు అడ్డంకిగా మారదు. ఈ రెండూ పరస్పరం విరుద్ధ శక్తులా కనిపించినా, నిజానికి ఒకదానిని లేకుండా మరొకటి ఉనికిలో ఉండదు. అందుకే హరిహరుడి రూపం – నాశనమూ, పరిరక్షణయూ ఏకమైన రూపం!

ॐ

చంద్రశేఖరుడు – చంద్రున్ని మకుటంగా ధరించిన మహాదేవుడు:

చంద్రశేఖరుడు అంటే "చంద్రుని శిరస్సుపై ధరించినవాడు". శివుని జటాజూటంలో అర్ధచంద్రుని వెలుగు ఎందుకు? శివుడు కాలానికి అధిపతి – కాబట్టి చంద్రుని తన జటాజూటంలో ఒక స్థానం కల్పించాడు! ఈ రూపంలో శివుడు మనస్సును, కాలాన్ని, జీవచక్రాన్ని నియంత్రించే తత్త్వాన్ని బోధిస్తాడు.

చంద్రుడు (సోమదేవుడు) తన 27 భార్యల్లో ఒకరికి మాత్రమే అధిక ప్రేమ చూపించాడు. దీంతో మిగతా 26 మంది భార్యలు (అశ్విని నక్షత్రకన్యలు) వారి తండ్రి అయిన దక్షుని వద్ద ఫిర్యాదు చేశారు. అందువల్ల దక్షుడు చంద్రుణ్ని "నీ తేజస్సు తగ్గిపోతూ, నశించిపోతావు!" అని శాపం పెట్టాడు. శాపం ప్రభావంతో చంద్రుడు కాంతి కోల్పోయి క్రమంగా క్షీణించసాగాడు. అప్పుడు చంద్రుడు శివుని తపస్సు చేసి, పరితాపంతో కాళేశ్వరుడిని ఆశ్రయించాడు. శివుడు చంద్రుని తపస్సుకు మెచ్చి, తన జటాజూటంలో ధరించి, ఆయనను మళ్లీ కాంతిమంతుడిగా మారేలా అనుగ్రహించాడు. ఇదే చంద్రుని కృష్ణపక్షం (క్షీణత) - శుక్లపక్షం (పునరుద్ధరణ) ప్రక్రియకు కారణం. ఈ సంఘటనతో చంద్రుడు "సోమ" అనే పేరుతో శివుని లింగరూపాన్ని ప్రతిష్టించాడు.

చంద్రుడు మనస్సును సూచిస్తాడు – మనస్సు ఎప్పుడూ మార్పులకు లోనవుతుంది. శివుడు ఈ మార్పులను అదుపులో ఉంచి, మనస్సును సమతుల్యం చేసే శక్తి! ఈ ప్రపంచం కాలచక్రానికి బందీ అయినప్పటికీ, శివుని ధ్యానించే వారు కాలానికీ అతీతంగా ఉంటారు. అందుకే శివుని అనుగ్రహంతో మనస్సు స్థిరంగా ఉండి, ఆత్మజ్ఞానాన్ని పొందవచ్చు.

చంద్రశేఖరుని పూజించే వారు మానసిక ఒత్తిడిని అధిగమిస్తారు. శివుని సోమసుందర తత్త్వం, జ్ఞానాన్ని ప్రసాదిస్తుంది. ఈ రూపాన్ని ధ్యానం చేస్తే మనస్సు శాంతంగా మారుతుంది.

శివుడు పశుపతి – సర్వ ప్రాణుల అధిపతి

సృష్టిలో ప్రతి జీవికి సమానమైన స్థానం ఉంది. మనిషి మాత్రమే కాదు, ప్రతి జీవి శివుని సంకల్పంలో భాగమే. అందుకే పశుపతి, అంటే "పశువుల అధిపతి" అనే రూపంలో శివుడు సర్వ ప్రాణులకు రక్షకుడిగా స్థిరపడ్డాడు.

Figure 1 (ఎడమవైపున) - మొహెంజోదారోలో కనుగొనబడిన పశుపతి ముద్ర (Pashupati Seal) సింధు లోయ నాగరికత ప్రజలు పశుపతి రూపాన్ని ఎంత గౌరవంగా పరిగణించారో వెల్లడించే ఒక ముఖ్యమైన పురావస్తు సాక్ష్యం.

పురాతన శకంలో పశుపతి రూపం:

ఇండస్ ఖండం పురాతన నాగరికత (Indus Valley Civilization): భారత ఉపఖండంలో సుమారు 2600–1900 BCE మధ్య ఉన్న సింధు లోయ నాగరికత (Indus Valley Civilization) ప్రపంచంలోని పురాతన మరియు అభివృద్ధి చెందిన నగర సంస్కృతులలో ఒకటి. ఈ నాగరికతలో "మోహెంజోదారో" మరియు "హరప్పా" తవ్వకాలలో శివుని పశుపతి రూపానికి సంబంధించిన ముద్రలు కనిపించాయి. ఈ నాగరికతలో శివున్ని పశుపతి గా ఆరదించేవార.

ॐ

రుద్రుడు – పరమశక్తి యొక్క వేదమయ రూపం: వేదకాలంలో (సుమారు క్రీస్తుపూర్వం 1500-500) శివుడు రుద్రుడిగా పూజించబడ్డాడు.

- ఋగ్వేదం (సుమారు క్రీస్తుపూర్వం 1500) శివుని రుద్ర రూపంలో మహాత్ముడిగా, విధ్వంసానికి, అలాగే నయం చేయడం, పునరుత్పత్తికి అధిపతిగా వివరించింది.
- శతరుద్రీయము (యజుర్వేద భాగం) రుద్రుని విశ్వవ్యాప్తమైన శక్తిగా వివరించింది.
- శ్రీ రుద్రం (కృష్ణ యజుర్వేదంలోని పవిత్ర సూక్తం) రుద్రుడిని శివ, మహాదేవ, భవ, శంకరుడిగా కీర్తిస్తుంది. అథర్వవేదం రుద్రుని పశుపతిగా కీర్తిస్తుంది.
- యజుర్వేదం మరియు అథర్వవేదం ఆయనను భయంకర విధ్వంసకర్తగానే కాకుండా, కరుణామయుడిగా వివరించాయి.
- ఉపనిషత్తులు, ముఖ్యంగా శ్వేతాశ్వతర ఉపనిషత్, శివుని సర్వసృష్టి, లయకారకునిగా, సర్వవ్యాప్త పరబ్రహ్మంగా వివరించాయి.

భోళా శంకరుడు – నిస్వార్థ ప్రేమతో కరుణించే దేవుడు: శివుడు భోళా శంకరుడు అనబడటానికి కారణం – ఆయన శుద్ధభక్తితో పూజించినవారిని తేడా లేకుండా అనుగ్రహించడమే. ఆయనకు సంతోషపెట్టడానికి సకల శాస్త్రాలు అవసరం కాదు, నిస్వార్థమైన ప్రేమే సరిపోతుంది.

మార్కండేయుని కథ:

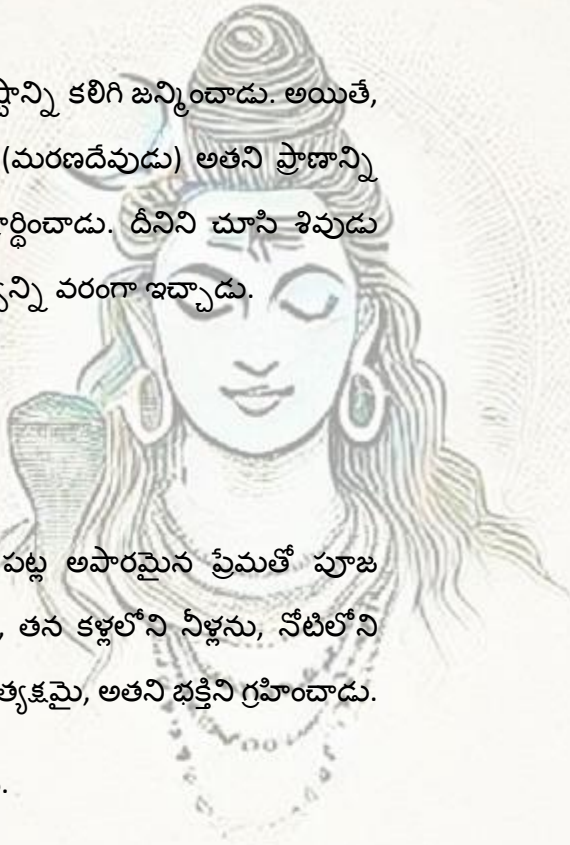

భక్తుడైన మార్కండేయుడు 16 ఏళ్ళ వయసులో మరణించాల్సిన దురదృష్టాన్ని కలిగి జన్మించాడు. అయితే, అతని అపారమైన శివభక్తి శివుని మనసును కదిలించింది. యముడు (మరణదేవుడు) అతని ప్రాణాన్ని తీసేందుకు వచ్చేసరికి, మార్కండేయుడు శివలింగాన్ని చుట్టుముట్టి ప్రార్థించాడు. దీనిని చూసి శివుడు ప్రత్యక్షమై, తన త్రిశూలంతో యముణ్ని తాకి మార్కండేయునికి అమరత్వాన్ని వరంగా ఇచ్చాడు.

ఈ కథ అచంచలమైన భక్తి ఎవరినైనా రక్షించగలదని చెబుతుంది.

కన్నప్ప నాయకు అపార భక్తి:

కన్నప్ప అనే గిరిజన వేటగాడు, శాస్త్రాలు తెలియకపోయినా శివుని పట్ల అపారమైన ప్రేమతో పూజ చేసేవాడు. ఒక్కసారి, శివలింగం నుంచి రక్తం కారిపోతుండటాన్ని చూసి, తన కళ్లలోని నీళ్లను, నోటిలోని నీటిని, తన వేట మాంసాన్ని సమర్పించాడు. ఈ ప్రేమను చూసి శివుడు ప్రత్యక్షమై, అతని భక్తిని గ్రహించాడు.

ఇది భక్తి అంటే ఆచారాలు కాదు, నిజమైన ప్రేమే ముఖ్యం అని చూపిస్తుంది.

రావణుడి కథ:

రావణుడు భయంకరమైన తపస్సు చేసి శివుని అనుగ్రహం పొందాడు. తన తపస్సుకు మెచ్చి, శివుడు అతనికి ఆత్మలింగాన్ని (శివుని విశిష్ట శక్తితో కూడిన లింగం) వరంగా ఇచ్చాడు.

ఈ కథ శివుడు ఎవరికైనా భక్తి ఉంటే అనుగ్రహిస్తాడనిస్తాడని తెలియజేస్తుంది.

భోళా శంకరుడు అనగా – యోగులకే కాదు, పామరులకు కూడా శివుడు సమానంగా అనుగ్రహించే దయామయుడు!

ॐ

మహాదేవుడు – సర్వశ్రేష్ఠుడు, పరమేశ్వరుడు:

శివుడు "మహాదేవుడు", అంటే దేవతలకే దేవుడు, సర్వమయం, సర్వోత్తముడు. హిందూ ధర్మంలో, వేదకాలం నుండి మహాభారతం, రామాయణం, పురాణాల వరకు శివుని గొప్పతనం విస్తరించి ఉంది.

రామాయణంలో శివుడు:

శివ ధనుస్సు & సీతా స్వయంవరం: శివుని ధనుస్సు చాలా బలమైనది, దీనిని ఎవరూ లేపలేరు. కానీ శ్రీరాముడు దీన్ని ఎత్తి గిలకొట్టడం, అతని దైవిక శక్తిని, అలాగే శివ & విష్ణువుల మధ్య ఉన్న పవిత్రమైన అనుబంధాన్ని తెలియజేస్తుంది.

హనుమంతుడి జన్మంలో శివుడి పాత్ర: హనుమంతుడు శివుని అంసావతారంగా (రుద్రావతారం) పుట్టాడు. హనుమంతుడు రావణుని శక్తికి ఎదురు నిలిచి, రాముని విజయానికి సహాయంగా మారడం ధర్మ పరిరక్షణలో శివుని ప్రత్యక్ష పాత్రను తెలియజేస్తుంది.

రామేశ్వరంలోని శివ పూజ: రావణుడిని సంహరించిన తరువాత, శ్రీరాముడు శివుని రామేశ్వరంలో పూజించాడు. ఈ కర్మ ద్వారా, బ్రహ్మహత్య దోషాన్ని తొలగించుకోవాలన్న శివుని ధర్మపరమైన మహోన్నత స్థానాన్ని రాముడు మరోసారి సూచించాడు.

మహాభారతంలో శివుడు:

అర్జునునికి పాశుపతాస్త్రం: అర్జునుడు శివునికి గట్టి తపస్సు చేసి పాశుపతాస్త్రాన్ని వరంగా పొందాడు. దీనివల్ల, మహా వీరుడు అయిన అర్జునుడికే శివ అనుగ్రహం లేకపోతే విజయము సాధ్యంకాదని తెలియజేస్తుంది.

కృష్ణుడు – శివ భక్తుడు: విష్ణువు అవతారమైన శ్రీకృష్ణుడు కూడా శివ భక్తుడు. అతను శివునికి పూజలు చేయడం, భక్తితో ఉండడం శివుని పరబ్రహ్మ స్థాయిని తెలియజేస్తుంది.

భీష్ముని జననంలో శివుడి ఆశీర్వాదం: భీష్ముడు జన్మించడానికి, గంగా దేవిని శివుడు ఆశీర్వదించాడు. అందుకే భీష్ముడు శివునికి మహా భక్తుడు, అసాధారణ వీరుడు.

గాంధారికి 100 కుమారుల వరం: గాంధారి శివునికి కఠోర తపస్సు చేసి, 100 మంది కుమారులను ప్రసాదించమని కోరింది. శివుడు ఆమె కోరికను మన్నించి, కౌరవుల జన్మానికి కారణమయ్యాడు.

ఆయన సమసమాజాన్ని కోరేవాడు, కానీ ధర్మరక్షణ కోసం అవసరమైతే రుద్రతాండవం చేయగలాడు.

శివుడు అన్ని విభిన్నతలకూ మించిన ఏకత్వ స్వరూపం – భక్తి అయినా, జ్ఞానం అయినా, తపస్సైనా చివరకు శివునిలోనే లయమవ్వాలి.

I bow to you with all my heart & I love you.

-Rakesh Bhurugula